

Ранка Рађеновић

43. Међународна конференција Округлог стола архива

Толедо, Шпанија, 25 – 29. октобар 2011.

Међународна конференција Округлог стола архива (CITRA), 43. по реду, одржана је ове године у Толеду, Шпанија, 25–29. октобра. Генерална тема Конференције била је *Очување архивске грађе у дигиталном свету: чување архива у 21. веку*. Домаћин Конференције CITRA је, уз МАС, била Управа државних архива Министарства културе Шпаније. У Толеду је одржан и редован Годишњи генерални састанак (AGM), као и Форум националних архивиста (FNA).

Форум националних архивиста 25. октобар 2011.

Затворена сесија окупила је директоре архивских управа, државних и националних архива, који су учествовали у раду сесије само по личном позиву. Сесију је отворио Маратин Берендзе (Martin Berendse), национални архивиста Холандије и председник МАС-а. Дневни ред и циљеве сесије изнео је Данијел Карон (Daniel J. Caron), библиотекар и архивиста Канаде и члан CITRA – представник за Европу и Северну Америку.

На Првој пленарној сесији, на тему *Отворена влада*, говорили су Давид Фериеро (David S. Ferrero) – архивиста из САД, Карел Веле (Karel Velle) – национални архивиста Белгије и извршни директор Државног архива Белгије, те Жеме Антун да Силва (Jaime Antunes da Silva) – генерални директор Националног архива Бразила. Тема Друге пленарне сесије била је *Савремено вредновање дигиталних информационих ресурса* и на њој су говорили Мартин Берендзе, Данијел Карон и Жоел дас Невес Томбе (Joel Das Neves Tembe) – директор Историјског архива Мозамбика. Јуси Нуортева (Jussi Nuorteva) – генерални директор Националног архива Финске, Андреас Келерхалс (Andreas Kellerhals) – директор Федералног архива Швајцарске и Грег Гулдинг (Greg Gulding) – архивски руководиолац и генерални менаџер

Архива Новог Зеланда говорили су на Трећој пленарној сесији на тему *Надзор над развојем дигиталних спремишта*.

Потом је одржан Округли сто – дискусија о питањима од заједничког интереса. Текућа питања са којима се суочавају национални архиви и њихове владе додирују кључне елементе као што су управљање, очекивани резултати и финансирање, а недавно успостављене области интересовања су одговорност, транспарентност, флексибилност, руководећа улога и будућност архивске професије. Као организације – чувари меморије које служе јавном сектору, национални архиви се свакодневно сусрећу са изазовом побољшавања својих служби и услуга, као и јачања своје праксе у управљању. Ова главна питања нису примарна са становишта природе струке, али су више порука администрацији и питања су од заједничког интереса за националне архивске институције. У дигиталном окружењу, како је закључено, технологије могу да дају свој допринос повезаности архива, библиотека и музеја, а међусобном сарадњом могу се превладати институционалне границе у циљу бољег служења друштву.

Садржај и рад 43. Међународне конференције Округлог стола архива 26–27. октобар 2011.

Четрдесет трећа Међународна конференција Округлог стола архива окупила је делегате из готово 90 земаља, представнике архивских управа и националних архива, председнике и неке од чланова МАС-ових секција, почасне чланове и посматраче, укупно око 340 учесника. Церемонија свечаног отварања одржана је 25. октобра у хотелском и конференцијском комплексу Beatriz у Толеду. Учеснике су поздравили заменица министра културе Шпаније, председник Општине Кастиља-Ла Манча, градоначелник Толеда и председник МАС-а Мартин Берендзе.

Програм и теме конференције

Конференција је имала четири пленарне сесије праћене паралелним сесијама.

Тема *I пленарне сесије*, којој је председавао Мартин Берендзе, председник МАС-а, била је *Поље очувања архива у 21. веку: позадина ситуације и пораст изазова и задатака*. говорници су били: Дејвид Берман (David Bearman) – из Архива и музеја информатике, са темом: *Третман приступа за дуготрајно чување електронске архивске грађе*; Мунир Бушенаци (Mounir Bouchenaki) – генерални директор ICCROM који је говорио о *Одржању архива живим у 21. веку са позиција ICCROM-а*; Абделмајид Шихи (Abdelmajid Chikhi) – генерални директор Националног архива Алжира, чија је тема била *Тензија заштите: дигитализација, њени трошкови и наставак чувања дигиталне грађе*.

Председавајућа на *I паралелној сесији* са општом темом *Дигитализација због очувања и чување дигиталне грађе*, била је Кристина Усон Фин-

кензелер (Cristina Uson Finkenzeller), шеф службе за репродуковање грађе у Министарству културе Шпаније.

На тему *Дигитализација као стратегија обезбеђивања дуготрајне очуваности: могућности и ограничења* говорио је Владимир Тарасов, први заменик руководиоца Федералне архивске агенције Русије, а на основу спроведене анкете у неколико земаља (међу њима и у Србији – Архив Југославије је одговорио на ову анкету) „Сигурносне копије: зашто су нам оне потребне“¹ Мајра Мена (Mauga Mena), професорка архивских принципа на Одељењу за информисање Универзитета у Хавани, излагала је о теми *Представа слика хиљада речи: дигитализација као стратегија за чување архивских докумената*.

Председавајући истовремене Паралелне сесије, која је разматрала питања *Интегритета и аутентичности: као оперативна питања*, био је Петер Хандли (Peter Handley), руководилац јединице за политику управљања документима при Генералном секретаријату Европске комисије. Реферат Рона Сурета (Ron Surrete), генералног директора за дигитално чување Библиотеке и архива Канаде, носио је наслов *Чување дигиталне грађе – канадски приступ*. У тој секцији Стефан Елис (Stephen Ellis), в. д. директора Националног архива Аустралије, говорио је о *Искусству стварања електронских архива у Аустралији и Новом Зеланду и извлачењу лекција из тог искуства*. О *Функцијама дизајнирања масовних трансфера и чувању грађе у системима управљања електронском грађом* у истом блоку реферат је поднео Ђин Хе Јим (Jin Hee Yim) са Института за дигитално архивирање Мионгђи универзитета у Кореји.

У међувремену је одржана и **Прва отворена сесија МАС-а** са Лујем Белардом (Lew Bellardo) као председавајућим. Циљ сесије је био упознавање са текућим МАС-овим пројектима.

Извештај интернационалног форума о вредновању у Латинској Америци поднела је Марија Тереза Бермудес (Maria Teresa Bermudez) са Универзитета Костарике. О *управљању виталном грађом у градским управама* говориле су Мариела Алварез (Maria Alvarez), архивиста и библиотекар Генералног секретаријата градске управе Боготе, Колумбија и Норма Фенољо (Norma Fenoglio) са Кордоба универзитета из Аргентине. Кристина Мартинез (Christine Martinez), заменик секретара МАС-а и члан Програмске комисије, говорила је о *МАС-овом програму за управљање у хитним случајевима*.

II пленарна сесија, којом је председавао Герит де Браун (Gerrit de Bruin), шеф за рестаурацију и конзервацију Националног архива Холандије, била је заправо панел дискусија на тему *Стране заинтересоване за очување архивске грађе*. У њој су учествовали Џонатан Рајс Луис (Jonathan Rhys-Le-

¹ Оригиналан текст и превод овог реферата на српски језик објављен је у овом броју часописа, у рубрици Архивистика.

wis) – консултант за заштиту из УК, Сароја Ветасинг (Saroja Wettasinghe) – директор Националног архива Шри Ланке и др Софија Борега (Sofia Borrego), доктор биолошких наука, асистент за истраживање и професор – из Националног архива Републике Куба.

Стратегије за чување и праксу – Ребалансирање политике за обезбеђивање дуготрајног чувања у светлу текућих проблема, главна је тема **II паралелне сесије**, којом је председавао Северијано Хернандез Висенте (Severiano Hernandez Vicente), помоћник генералног директора Државног архива Шпаније. Наслов реферата Пера Калхеда (Per Culhed) из IFLA био је *Очување у перспективи*, док је о *Стратегијама за чување у Кини* говорио др Ванг Лиангченг (Wang Liangcheng), инспектор и генерални консултант за конзервацију и заштиту из SAAC. *Реални и виртуелни архиви* била је тема упоредне Паралелне сесије, којом је председавао Ивон Бос-Ропс (Yvonne Bos-Rops) из Националног архива Холандије.

Државни архивиста из Вашингтона Џери Хандфилд (Jerry Handfield), поднео је реферат *Без граница, без ограничења, без међа: заштита архивске грађе у 21. веку*, а Клер Бешу (Claire Betchu) из Националног архива Француске и архитекта Жан-Лук Бише (Jean-Luc Bichet) говорили су о „новој згради за Национални архив Француске“.

Тема **III пленарне сесије**, којом је председавао Жан-Вилфрид Бертран (Jean-Wilfrid Bertrand) из Националног архива Хаитија, била је *Планирање за случајеве катастрофа и реаговање на њих: сарадња и стратегија партнерства, шта смо научили од катастрофа, нова сазнања*. Масаја Такајама (Masaya Takayama), из Националног архива Јапана, у оквиру саопштења *Спасити архиве захваћене катастрофом: од пустошења до откривања наде за будућност* говорио је о последицама недавног земљотреса и цунамија.

О „лекцијама наученим поводом искуства спасавања докумената Келнског архива – Десет Божијих заповести за заштиту културне имовине“ излагао је низ стручњака: Карл фон Хабзбург (Karl von Habsburg) из Плавог штита, др Бетина Шмит-Цаја (Bettina Schmidt-Czaia) – руководилац Историјског архива Келна, Петер Блум (Peter Blum) – директор Хајделбершког муниципалног архива „Катастрофе... комуникација – сарадња – координација“ и Данијела Неринк (Daniele Neirinck) из Француске секције Архива без граница о *Француској секцији и Келнској катастрофи*, која је рекла да је тим француских конзерватора (њих 25–30) учествовао у спасавању и конзервацији докумената из Архива Келна.

III паралелна сесија била је посвећена теми *Од теорије и стандарда до реализације: које су користи од коришћења стандарда?* Њом је председавао Хеди Јалаб (Hedi Jallab), професор историје и архивистике на Колецу за информационе технологије Средњег истока, Мускат, Оман. Реферате су поднели: Џонатан Рејс-Луис (Jonathan Rhys-Lewis), консултант за заштиту, *Стандарди за заштиту за традиционалне медије – шта добијемо у односу на наша улагања* и Раиво Раусалепп (Raivo Ruusalepp), шеф

за консултације Бизнис архива Естоније, *Стандарди – од евидентирања до искуства и научног.*

Тема упоредне Паралелне сесије била је *Управљање омогућавањем трајне заштите у пракси*, а председавао је Естер Крусес Бјанко (Esther Cruces Blanco), директор Историјског архива Провинције Малага (Шпанија). О томе су говорили Палом Мухика Гонзалес (Paloma Mujica Gonzalez), шеф за конзервацију Националног центра за конзервацију и рестаурацију у Чилеу, *Чилеански Национални центар за конзервацију и рестаурацију и његове главне активности које се односе на архивску заштиту* и Шарл Магаја (Charles Magaya), директор за архивску грађу у националном архиву Танзаније, *Чување и заштита архивске информације у Националном архиву Танзаније.*

На **Другој отвореној сесији МАС-а**, Труди Хаскамп Петерсон (Trudy Huskamp Peterson) – из Радне групе за приступ МАС-овог Комитета за најбољу праксу и стандарде – говорила је о *Отвореном форуму нацрта Принципа за приступ архивима*, а Сара Тајке (Sarah Tuaske) – председник Фондације за међународни развој архива (FIDA) и Виктор Мануел де Фонсек (Vitor Manoel da Fonseca) – специјалиста из Националног архива Бразила – о томе *Шта је FIDA и како се пријавити за чланство као појединац и као организација*. На истој сесији, заменик генералног секретара МАС-а и члан Програмске комисије Кристина Мартинез (Christine Martinez), упознала је присутне „Како се пријавити Програмској комисији за подршку предложеног пројекта“, а Ким Еберхард (Kim Eberhard), председник МАС-ове секције за верске архиве „Како користити Универзалну декларацију о архивима за промотивне циљеве“.

IV паралелна сесија одржана је у облику радионице о *МАС-овом планирању катастрофа*. Јулу Грифин Клајн (Yulu Griffith Klein) излагао је о томе „како брзо реаговати на процену штете одмах после катастрофе“, Жанет Фостер (Janet Foster) „како за то користити МАС-ов ReqModule 3. Виктор Мануел Маркес да Фонсека (Vitor Manoel da Fonseca) из Националног архива Бразила говорио је са позиција МАС-овог пројекта AtoM, а Памела Рајт (Pamela Wright) из САД, са позиција NARA пројекта.

IV пленарна сесија била је посвећена *информацијама, закључцима и смерницама* за будућност у виду панел дискусије. Председавао је Данијел Карон, национални архивист и библиотекар Канаде, а учествовали су функционери МАС-а, изневши о чему је била реч на претходним сесијама. У програму рада нашла су место и питања везана за традиционалну архивску праксу, као и за дигиталну, с тим што не треба заборавити на улогу традиционалних носилаца информације као и на улогу националних архива. При томе је наглашено да је ова, **43. Међународна конференција СИТРА, односно Конференција Округлог стола архива – последња**, да ће МАС променити начин рада и **да ће се уместо Конференције СИТРА одржавати годишњи састанци МАС-а**, те да ће се у међувремену осмислити начин рада професионалних огранака и секција. Руководство МАС-а (уз помоћ чланства, онлајн путем) треба да утврди начин рада до конгреса у Бризбејну

2012. године. У сваком случају, рад ће се усмерити на проширивање сарадње са стручњацима ван области управљања архивима и архивском грађом.

Председник МАС-а Мартин Берендзе похвално се изразио о последњој конференцији CITRA, чији је професионални програм показао изазове са којима се архиви суочавају, као што су очување и заштита архивске грађе у мноштву формата и медија, у физичком, политичком и друштвеном окружењу у којем се данас налазимо. Он се у име свих захвалио учесницима, секретаријату, волонтерима, шпанском домаћину и посебно Бироу CITRA (Данијелу Карону, Нолди Ромер-Канепа) на организацији и успешном раду.

Годишњи генерални састанак МАС-а 28. октобар 2011.

Генералном годишњем састанку МАС-а присуствовали су чланови А и Б категорије. Усвојен је записник са Годишњег генералног састанка одржаног у Ослу 2010. године, а председник Мартин Берендзе је говорио о резултатима постигнутим у 2011. години и о будућим перспективама. Усвојен је и извештај Дејвида Лича (Davide Leich) о годишњим активностима МАС-а (дефинитиван извештај биће поднет у мају 2011). Потом су извештаје о раду поднели председници секција и радних група. Луј Белардо, председник Комисије за програме, осим о програмима за управљање, добро руковођење и дигитализацију, говорио је о новим члановима Програмске комисије, који су из Египта, Русије (В. Тарасов), Бразила (Да Силва – Da Silva), Италије (Маријела Брачо – Mariela Bracio), Канаде (Данијел Карон), као и из секције SPA (професионалних архивиста). Овакав састав образложен је чињеницом да Програмска комисија обухвата представнике земаља са пет континената, међу којима постоји одлична сарадња захваљујући преводилачкој служби.

Усвојени су извештај председника Комисије за финансијску контролу, као и финансијски извештај за 2010. годину потпредседника за финансије. Финансијски извештај за 2011. поднет је закључно до 30. септембра 2011. Одлука о модернизацији разрезивања годишњих чланарина биће донета на Годишњем генералном састанку 2012. пошто ће претходно сви чланови бити консултовани, а нови систем биће примењен до 2016. године. Председник Берендзе поднео је извештај о иницијативама за приходе, а Дејвид Лич је информисао учеснике о изборима нових официра (председника за маркетинг и за програме), чему ће се приступити наредних месеци, будући да се они бирају на две године.

Већином гласова усвојене су измене чланова Статута МАС-а из 2007. године (23, 26, 28, 32, 44, 45, 48, 50, 52, 53, 54, 76), које се односе на преименовање задужења Међународне конференције Округлог стола архива (CITRA) на Годишњу конференцију МАС-а, како ће се од сада називати. За домаћина МАС-ове конференције у 2013. години кандидовало се више земаља. О томе ће Извршни комитет МАС-а донети одлуку ускоро, а о домаћину за МАС-ову конференцију у 2014. години МАС ће објавити одлу-

ку на свом веб-сајту. По распореду одржавања конференција, до 2015. једна од њих требало би да се одржи у Африци.

Представници Националног архива Кореје из Сеула су успешно представили своје могућности за организовање конгреса МАС-а у 2016. години тако да је њихова кандидатура прихваћена. Маргарет Кена (Margaret Ken-
na), из Националног архива Аустралије, подсетила је на припреме за Кон-
грес МАС-а у Бризбејну, у периоду 20–24. августа 2012. Годишњи генерал-
ни састанак МАС-а биће одржан 24. августа у Бризбејну.

Универзална декларација о архивима, дефинитивно усвојена на Годи-
шњем генералном састанку МАС-а 2010. године у Ослу, биће поднета на
усвајање на Конференцији UNESCO, 10. новембра 2011. у Сенегалу.² Усва-
јање ове Декларације од стране UNESCO била би велика подршка професи-
оналном раду МАС-а и његових чланова.³

² Прву верзију Декларације написали су архивисти Квебека 2007. године. МАС-ова Секција професионалних асоцијација (SPA), заједно са међународном радном групом, формулисала је текст за универзални аудиторјум, узевши у обзир различитости у језику, култури и архивској традицији. SPA је вршила снажан притисак на МАС да се Декларација усвоји у целости. После више дебата са МАС-ом Декларација је добила једногласно вредновање на Годишњем генералном састанку у Ослу, септембра 2010. Од тада међународна архивска заједница неуморно ради на томе да Декларацију усвоји UNESCO.

³ Генерална конференција UNESCO на пленарној сесији одржаној 10. новембра 2011. једногласно је усвојила Универзалну декларацију о архивима. Ова изузетно значајна одлука представља кулминацију интензивног рада који је предводио Папа Момар Диоп (Papa Momar Diop), амбасадор Сенегала при UNESCO и бивши национални архивиста Сенегала, уз подршку Јенса Боела (Jens Voel), главног архивисте при UNESCO и архивиста у МАС-овој мрежи широм света. Усвајање Декларације пружа изванредне могућности јавности да обогати знање о архивима и њиховој кључној улози. Декларација истиче кључну улогу архива у транспарентности администрације и демократској одговорности, као и очувању колективне меморије друштва.